

Kriminalstatistik

brå

 Sveriges officiella statistik

2019

Återfall i brott

Preliminär statistik

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

Publikationen finns som pdf på www.bra.se. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till tillgangligt@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

urn: nbn: se: bra-1055

© Brottsförebyggande rådet 2022
Enheten för rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra, www.bra.se

Denna publikation kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se/publikationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Inledning.....	4
Tolkning av statistiken.....	4
Begrepp och definitioner	6
Ingångshändelser	6
Uppföljningsperiod respektive buffertperiod	6
Återfallshändelser	6
Resultat.....	7
Andel personer som återfaller i brott.....	7
Tid till första återfall	15
Återfallsrisk över tid	19
Återfallshändelsen	21
Beskrivning av statistiken	24
Statistikens ändamål.....	24
Statistikens innehåll.....	24
Insamling och bearbetning.....	25
Jämförbarhet över tid	26

Sammanfattning

- Av samtliga 71 779 personer med en ingångshändelse 2019 återföll 17 193 personer, eller 24 procent, i brott inom ett år. Bland kvinnorna återföll 17 procent och av männen 26 procent. Populationen bestod av 19 procent kvinnor och 81 procent män.
- De 17 193 personer som återföll stod för 51 268 återfall i brott inom ett år, vilket motsvarade i genomsnitt 3 återfallsbrott per person. Antalet kvinnor som återföll i brott var 2 215. I genomsnitt begick de 2,5 återfallsbrott per person. För männen var motsvarande siffra 3,1.
- Andelen återfall ökade tydligt med antalet belastningar fem år före ingångshändelsen. Bland personer med 9 eller fler tidigare belastningar återföll 72 procent. Bland personer utan tidigare belastning låg andelen återfall på 12 procent. Mönstret är detsamma för män och för kvinnor.
- Sett till mest ingripande påföljd i ingångshändelsen hade de med ungdomsvård, fängelse, sluten ungdomsvård eller skyddstillsyn högst andel återfall.
- Högst andel återfall sett till grövsta brott i ingångshändelsen hade de som dömdes för brott mot narkotikastrafflagen. Av dem återföll 34 procent inom ett år.
- Mediantiden till första återfallshändelse var drygt fyra månader (124 dagar). För kvinnor var mediantiden längre (131 dagar) än vad den var för män (123 dagar).
- Över tid uppvisar andelen som återföll på små förändringar. Andelen återfall minskade fram till 2018 för att sedan vända upp till samma nivå som 2017. Jämfört med 2010 har andelen återfall minskat med 1 procentenhet för både kvinnor och män. Dock finns det tydliga nedgångar i andelen som återfaller i vissa kategorier. Till exempel bland dem med många tidigare belastningar (4–8 belastningar eller 9 eller fler). Även bland dem med skyddstillsyn med samhällstjänst samt fängelse som mest ingripande påföljd i ingångshändelsen har andelen återfall minskat över tid. Sett till grövsta brott har andelen återfall bland dem med brott mot staten samt brott mot narkotikastrafflagen minskat.

Inledning

Återfallsstatistiken har som primärt syfte att ge en övergripande bild av nivån, strukturen och utvecklingen för de återfall i brott som registreras och lagförs i Sverige. I den preliminära statistiken redovisas andelen personer som inom loppet av ett år efter en ingångshändelse återfallit i ett nytt lagfört brott, och hur nivån utvecklats jämfört med för tio år sedan. Därutöver redogör statistiken för hur snabbt och med vilken intensitet de registrerade återfallen sker. Statistiken beskriver även dem som återfaller mot bakgrund av kön, ålder och tidigare belastningar samt återfallsmönstret efter olika typer av påföljder och olika typer av brott. Fler och utförligare tabeller med statistik om återfall finns publicerade på Brås webbplats.

Tolkning av statistiken

När du tolkar statistiken över återfall i brott, tänk på följande:

- När en person har flera ingångshändelser under referensåret väljs en av ingångshändelserna ut och det görs på tre olika sätt. I redovisningen av personer uppdelat på kön, ålder och tidigare belastning används en slumpmässigt vald ingångshändelse. När uppdelningen görs på brottskategori används ingångshändelsen med det grävsta brottet enligt straffskalan. När uppdelningen görs på påföljdskategori används ingångshändelsen med den mest ingripande påföljden. Därmed underskattas lindrigare brott och mindre ingripande påföljder.
- Kategorin övriga påföljder innehåller olika påföljder beroende på redovisning. När det avser mest ingripande påföljd i ingångshändelsen redovisat på totalen ingår påföljdseftergift, nykterhetsvård, missbruksvård och öppen psykiatrisk vård i kategorin. När det gäller mest ingripande påföljd uppdelat på kön samt mest ingripande tidigare belastning ingår villkorlig dom, ungdomspåföljder, åtalsunderlåtelse m.m. i kategorin.
- Statistiken omfattar endast återfall som kommer till rättsväsendets kännedom och leder till lagföring. När andelen återfall studeras bör man beakta att skillnader mellan olika brottstyper påverkas av i vilken grad brotten upptäcks, anmäls, utreds och lagförs. Eftersom återfallet mäts inom en begränsad tid innebär det även att brottstyper som är vanligt förekommande eller begås frekvent kommer att uppvisa högre återfallsandelar i statistiken än brottstyper som kräver

en längre brottsutredning och därför inte hinner komma med i statistiken.

Begrepp och definitioner

För att undersöka i vilken utsträckning lagförda personer åter lagförs för brott, används i statistiken en framåtblickande undersökningsmetod. Det innebär att vi följer upp lagförda personer för återfall i lagfört brott.

Ingångshändelser

Populationen utgörs av samtliga personer som under ett kalenderår frigivits från anstalt, skrivits ut från sluten ungdomsvård eller rättspsykiatrisk vård, avslutat intensivövervakning med elektronisk kontroll (fotboja) eller erhållit andra påföljder genom lagakraftvunnen dom eller beslut av åklagare. Dessa händelser kallas ingångshändelser. Dock exkluderas lagföringar som omfattar brott med endast penningböter i straffskalan, ordningsbotsförelägganden och personer som inte var folkbokförda i Sverige den 31 december respektive år.

Uppföljningsperiod respektive buffertperiod

Uppföljningsperioden för nya lagförda brott i den preliminära statistiken är ett (1) år och startar vid tidpunkten för ingångshändelsen. Det kan ta olika lång tid från att ett brott begås till att domen där det ingår vinner laga kraft eller till att ett lagföringsbeslut tas. För att så många som möjligt ska hinna resultera i lagakraftvunna domar tillämpas en så kallad buffertperiod efter uppföljningsperioden. I den preliminära statistiken är buffertperioden ett (1) år. Personer som avlidit under uppföljningsperioden ingår i populationen fram till dess att de har avlidit.

Återfallshändelser

Ingångshändelserna följs upp för återfall i nya lagförda brott, så kallade återfallshändelser. En återfallshändelse motsvarar ett brott som lagförts genom en lagakraft-vunnen dom, ett godkänt strafföreläggande eller en utfärdad åtalsunderlåtelse. Villkoret för att ett brott ska inräknas som en återfallshändelse i statistiken är att det har begåtts under uppföljningsperioden på ett år och att domen har vunnit laga kraft.

För en mer detaljerad beskrivning av statistiken, se kvalitetsdeklarationen på Brås webbplats.

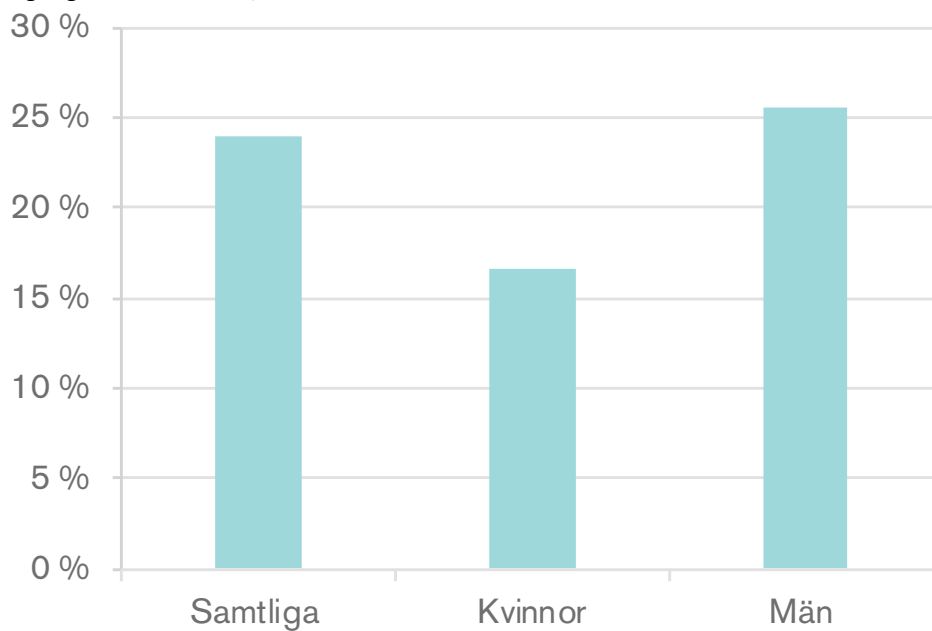
Resultat

I detta kapitel redovisas den preliminära statistiken över personer som återfallit i brott inom ett år efter en ingångshändelse 2019. Här redovisas andelen som återfaller i brott, efter olika kategorier, tiden till återfall och återfallshändelsen. Utvecklingen över tid redovisas jämfört med 10 år innan.

Andel personer som återfaller i brott

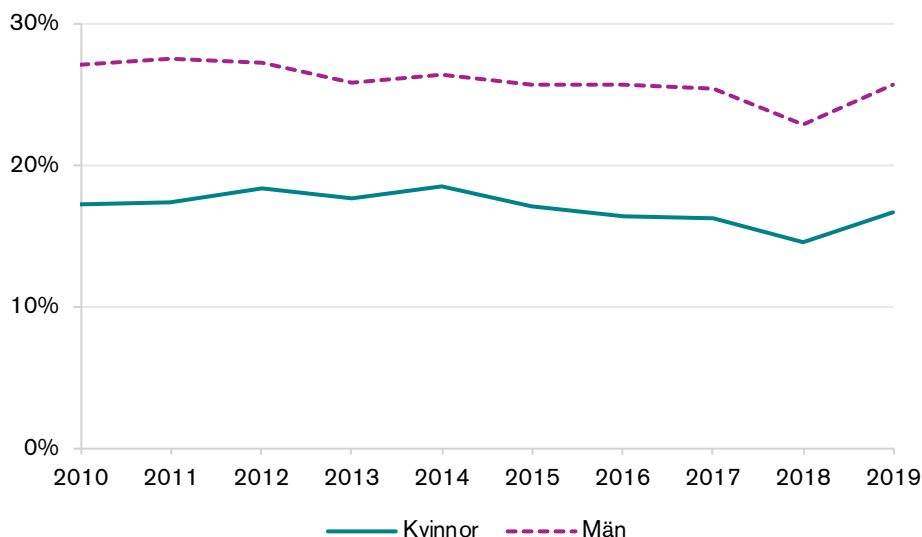
Av de 71 779 personer som hade en ingångshändelse 2019 var det 17 193 personer som återföll i brott minst en gång under uppföljningsperioden. Det innebär att en av fyra (24 %) återföll i brott inom ett år. Andelen som återföll skiljde sig tydligt åt mellan könen, 17 procent av kvinnorna och 26 procent av männen hade återfallit. Hela populationen bestod av 13 313 kvinnor och 58 466 män.

Figur 1. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2019, totalt samt efter kön.

Över tid har utvecklingen sett likadan ut för kvinnor och män. Andelen återfall minskade fram till 2018 för att sedan vända upp till samma nivå som 2017.

Figur 2. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2010–2019 efter kön.

Tabell 1. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2019, efter kön samt förändring jämfört med 2010.

Samtliga, andel återfall	Samtliga, förändring i procentenheter	Kvinnor, andel återfall	Kvinnor, förändring i procentenheter	Män, andel återfall	Män, förändring i procentenheter
+24	-1	+17	-1	+26	-1

Återfall efter ålder

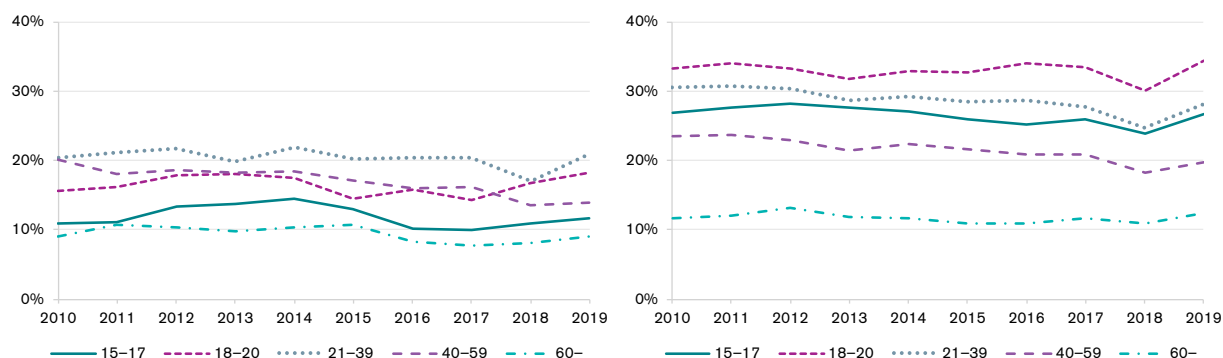
Den största andelen som återföll var i åldersgruppen 18–20 år, där 32 procent återföll i brott. Även de i åldern 21–39 år hade en hög återfallsandel. Det var minst vanligt att de som var 60 år eller äldre återföll i brott. Av dem hade endast 12 procent återfallit. Skillnaderna mellan könen var störst i de lägre ålderskategorierna.

Tabell 2. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2019, efter ålder och kön samt förändring jämfört med 2010.

Ålder	Samtliga, andel återfall	Samtliga, förändring i procentenheter	Kvinnor, andel återfall	Kvinnor, förändring i procentenheter	Män, andel återfall	Män, förändring i procentenheter
15–17	23	+1	12	+1	27	-0
18–20	32	+2	18	+3	34	+1
21–39	27	-2	21	+1	28	-2
40–59	19	-4	14	-6	20	-4
60–	12	+1	9	+0	12	+1

Andelen som återfaller i de olika ålderskategorierna varierar mer bland männen än bland kvinnorna. Utvecklingen de senaste tio åren har det sett olika ut både mellan könen och mellan de olika ålderskategorierna. Dock minskade andelen män som återföll i alla ålderskategorier år 2018 för att sedan öka för båda könen mellan 2018 och 2019.

Figur 3. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2010–2019 efter kön och ålder (kvinnor i den vänstra figuren, män i den högra).

Återfall efter tidigare belastning

Med tidigare belastning avses lagföringar som skett inom en femårsperiod innan lagföringen som utgjorde ingångshändelsen. Belastningarna kan omfatta dels olika typer av påföljder, såsom böter och fängelse, dels åtalsunderlåtelse.

Antal tidigare belastningar

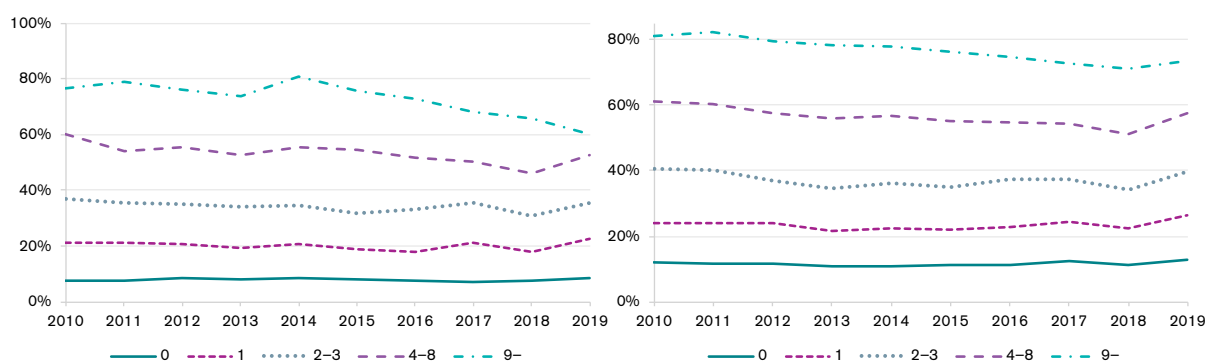
Risken för återfall ökar tydligt med tidigare belastning. Bland personer med minst 9 tidigare belastningar återföll 72 procent. Drygt hälften av samtliga personer med en ingångshändelse (39 795 personer) hade ingen tidigare belastning, av dem återföll 12 procent i brott. Skillnaden mellan könen är små.

Tabell 3. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2019, efter antal tidigare belastningar och kön samt förändring jämfört med 2010.

Tidigare belastningar	Samtliga, andel återfall	Samtliga, förändring i procentenheter	Kvinnor, andel återfall	Kvinnor, förändring i procentenheter	Män, andel återfall	Män, förändring i procentenheter
0	12	+1	9	+1	13	+1
1	26	+2	23	+1	26	+2
2–3	39	-1	36	-1	40	-1
4–8	57	-4	53	-8	57	-4
9–	72	-8	60	-16	73	-7

På tio år har andelen som återföll gått ned för dem med 2 eller fler tidigare belastningar. Störst nedgång har skett för dem med nio eller fler tidigare belastningar. För dem med en tidigare belastning eller utan tidigare belastning har andelen ökat något. Detta gör att spridningen mellan de olika kategorierna har minskat över tid.

Figur 4. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2010–2019 efter kön och antal tidigare belastningar (kvinnor i den vänstra figuren, män i den högra).

Mest ingripande tidigare belastning

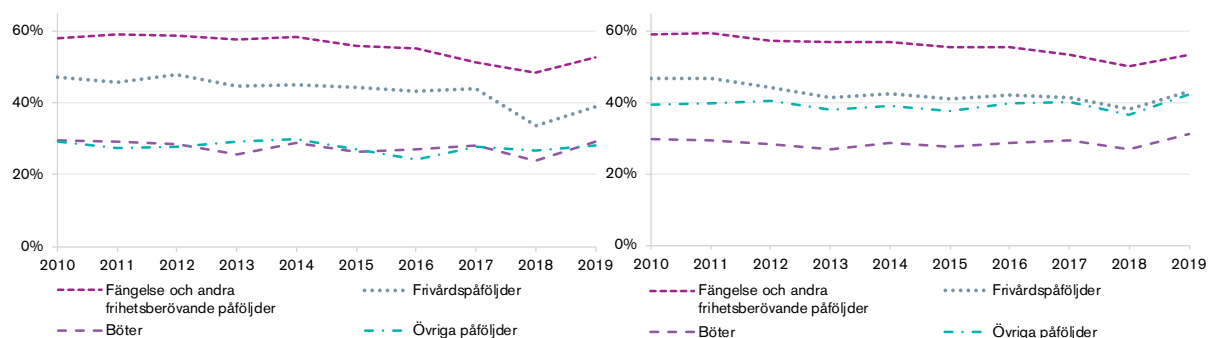
Av dem som hade fängelse och andra frihetsberövande påföljder som mest ingripande tidigare belastning återföll drygt hälften i brott. Den lägsta andelen som återföll hade de som saknade en tidigare belastning; i den gruppen återföll 12 procent.

Tabell 4. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga med en ingångshändelse 2019, efter mest ingripande tidigare belastning och kön samt förändring jämfört med 2010.

Mest ingripande tidigare belastning	Samtliga, andel återfall	Samtliga, förändring i procentenheter	Kvinnor, andel återfall	Kvinnor, förändring i procentenheter	Män, andel återfall	Män, förändring i procentenheter
Ingen tidigare belastning	12	+1	9	+1	13	+1
Fängelse och andra frihetsberövande påföljder	53	-6	53	-5	53	-6
Frivårdspåföljder	43	-4	39	-8	43	-3
Böter	31	+1	29	-0	31	+2
Övriga påföljder	40	+2	28	-1	42	+3

Mellan 2010 och 2019 har andelen som återföll minskat där fängelse och andra frihetsberövande påföljder respektive frivårdspåföljder var mest ingripande påföljd för både kvinnor och män. I övriga kategorier har andelen ökat något.

Figur 5. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2010–2019 efter kön efter mest ingripande tidigare belastning (kvinnor i den vänstra figuren, män i den högra).

Återfall efter mest ingripande påföljd i ingångshändelsen

Störst återfallsandel (48 %) hade de med ungdomsvård som mest ingripande påföljd i en ingångshändelse 2019. Även bland dem som hade fängelse, slutet ungdomsvård eller skyddstillsyn var andelen som återföll hög. Det kan troligen delvis förklaras av att dessa personer i allmänhet begått grövre brott och hade en mer omfattande brottsbelastning sedan tidigare.

Jämfört med 2010 hade det skett minskningar i de flesta kategorier. Störst minskning fanns bland dem som hade slutet ungdomsvård som mest ingripande påföljd i ingångshändelsen.

Tabell 5. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga med en ingångshändelse 2019, efter mest ingripande påföljd i ingångshändelsen samt förändring jämfört med 2010.

Mest ingripande påföljd i ingångshändelsen	Andel av samtliga	Förändring i procentenheter
Fängelse	43	-5
Sluten ungdomsvård	43	-11
Rättpsykiatrisk vård	11	+3
Intensivövervakning	16	-3
Skyddstillsyn med samhällstjänst	26	-6
Skyddstillsyn	41	-1
Villkorlig dom med samhällstjänst	10	-1
Böter	22	+0
Villkorlig dom	11	+0

Mest ingripande påföljd i ingångshändelsen	Andel av samtliga	Förändring i procentenheter
Ungdomsvård	48	-1
Ungdomstjänst	22	-5
Åtalsunderlåtelse	27	-1
Övriga påföljder	42	+25

Påföljderna redovisas på en grövre nivå uppdelat på kön. Detta för att kvinnorna i vissa kategorier är små och det kan innebära risk för röjande.

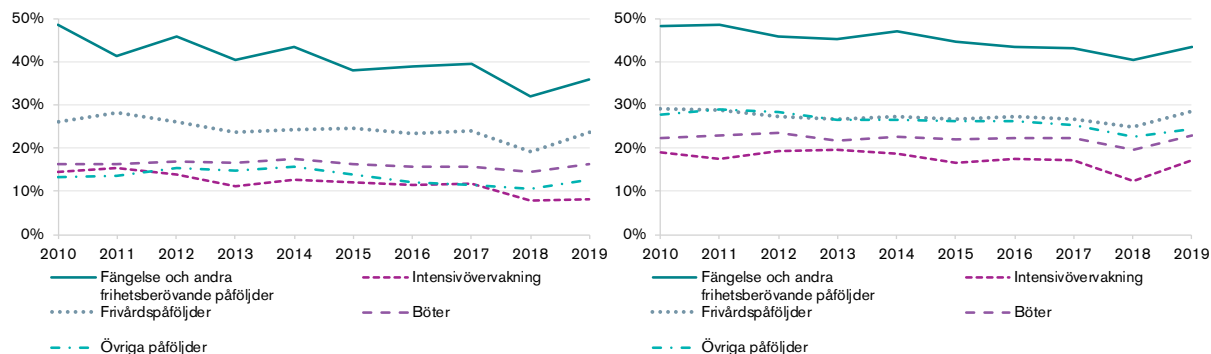
I samtliga påföljdskategorier hade kvinnorna en lägre återfallsandel än männen. Skillnaden mellan könen i andel återfall var 5–9 procentenheter för alla kategorier utom övriga påföljder.

Tabell 6. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga med en ingångshändelse 2019, efter mest ingripande påföljd i ingångshändelsen och kön samt förändring jämfört med 2010.

Mest ingripande påföljd i ingångshändelsen	Kvinnor, andel återfall	Kvinnor, förändring i procentenheter	Män, andel återfall	Män, förändring i procentenheter
Fängelse och andra frihetsberövande påföljder	36	-13	43	-5
Intensivövervakning	8	-6	17	-2
Frivårdspåföljder	24	-2	28	-1
Böter	16	+0	23	+0
Övriga påföljder	13	-1	24	-4

Andelen som återfaller har minskat mest för både män och kvinnor bland dem som hade fängelse och andra frihetsberövande påföljder som den mest ingripande påföljden i ingångshändelsen. Där har det skett en minskning i andelen som återfaller med 13 procentenheter för kvinnorna och 5 procentenheter för männen.

Figur 6. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2010–2019 efter kön efter mest ingripande påföljd i ingångshändelsen (kvinnor i den vänstra figuren, män i den högra).

Återfall efter utdömd strafftid

Av dem som frigavs från anstalt 2019 var det vanligast med återfall i brott bland dem som hade en utdömd strafftid på mer än två och högst fyra månader respektive mer än fyra och högst sex månader. I dessa grupper hade drygt hälften återfallit i brott. Minst återfallsandel fanns bland de frigivna som hade en utdömd strafftid på mer än fyra år. Bland dem hade en fjärdedel återfallit inom ett år.

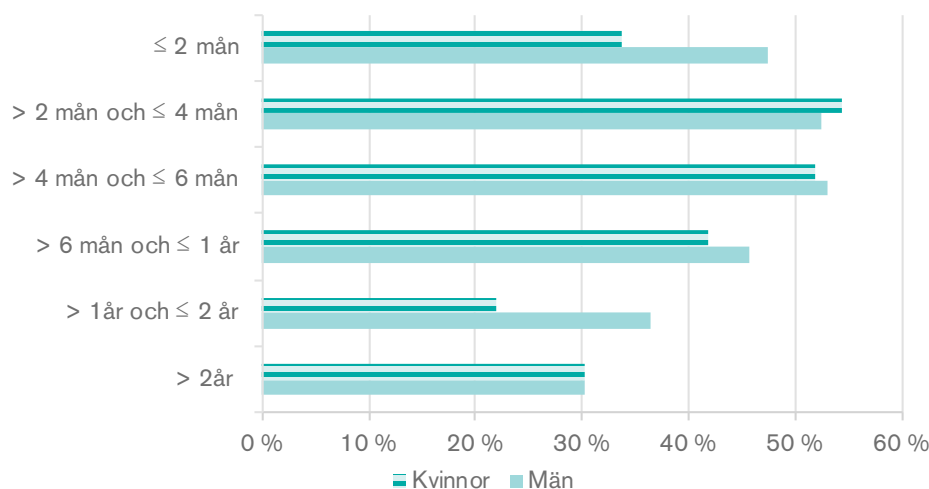
Andelen som återföll har minskat över tid i samtliga strafftidskategorier, störst minskning återfanns bland dem med en utdömd strafftid på mer än 4 månader och högst 6 månader.

Tabell 7. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga som frigivits från anstalt 2019, efter utdömd strafftid samt förändring jämfört med 2010.

Utdömd strafftid	Andel av samtliga	Förändring i procentenheter
≤ 2 mån	46	-3
> 2 mån och ≤ 4 mån	53	-7
> 4 mån och ≤ 6 mån	53	-9
> 6 mån och ≤ 1 år	46	-4
> 1 år och ≤ 2 år	35	-7
> 2 år och ≤ 4 år	32	-0
> 4 år	24	-4

Totalt frigavs 6 107 personer från anstalt under 2019, och av dessa var 92 procent män. Männen hade en större andel återfall än kvinnorna sett till samtliga strafftidskategorier utom i kategorin mer än två och högst fyra månader.

Figur 7. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga som frigivits från anstalt 2019, efter utdömd strafftid och kön.

Återfall efter grövsta brott i ingångshändelsen

Sett till det grövsta brottet i ingångshändelsen var det stora skillnader i andelen som återföll. Av personer som dömdes för brott mot narkotikastrafflagen hade 34 procent återfallit i brott. Näst största andel återfall fanns i kategorin tillgreppsbrott (stöld, ringa stöld och rån), där 28 procent återföll i brott. Minst återfallsandel återfanns bland personer som blivit dömda för sexualbrott; där uppgick andelen återfall till 10 procent.

En jämförelse mellan 2010 och 2019 visar på små förändringar i de flesta kategorier. De enda kategorier där det skett större förändringar är brott mot staten (t.ex. våld eller hot mot tjänsteman, djurplågeri) och brott mot narkotikastrafflagen. Dessa har minskat med 9 respektive 7 procentenheter.

Tabell 8. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2019, efter grövsta brott i ingångshändelsen samt förändring jämfört med 2010.

Grövsta brott i ingångshändelsen	Andel av samtliga	Förändring i procentenheter
Brott mot liv och hälsa (3 kap. BrB)	17	-3
Brott mot frihet, frid, familj och ärekränkning (4, 5 och 7 kap. BrB)	18	-2
Sexualbrott (6 kap. BrB)	10	+1
Tillgreppsbrott (8 kap. BrB)	28	-0
Bedrägeri, förskingring, brott mot borgenärer m.m. (9–11 kap. BrB)	15	-3
Skadegörelsebrott (12 kap. BrB)	25	+2
Brott mot allmänheten (13–15 kap. BrB)	12	+0
Brott mot staten (16–22 kap. BrB)	19	-9

Grövsta brott i ingångshändelsen	Andel av samtliga	Förändring i procentenheter
Brott mot trafikbrottslagen	18	-3
Brott mot narkotikastrafflagen	34	-7
Brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar	19	+1

Brottskategorin med minst andel återfall var för både kvinnorna och männen brott mot allmänheten. För både kvinnorna skedde den största minskningen i återfallsandel bland dem vars grövsta brott varit brott mot narkotikastrafflagen medan det för männen var bland dem vars grövsta brott varit brott mot staten.

Tabell 9. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2019, efter grövsta brott i ingångshändelsen och kön samt förändring jämfört med 2010.

Grövsta brott i ingångshändelsen	Kvinnor, andel återfall	Kvinnor, förändring i procentenheter	Män, andel återfall	Män, förändring i procentenheter
Brott mot person (3–7 kap. BrB)	11	-1	17	-3
Brott mot förmögenhet (8–12 kap. BrB)	17	+0	29	-2
Brott mot allmänheten (13–15 kap. BrB)	5	-0	16	-1
Brott mot staten (16–22 kap. BrB)	14	-7	20	-9
Brott mot trafikbrottslagen	12	-2	19	-2
Brott mot narkotikastrafflagen	27	-8	35	-7
Brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar	10	+0	20	+1

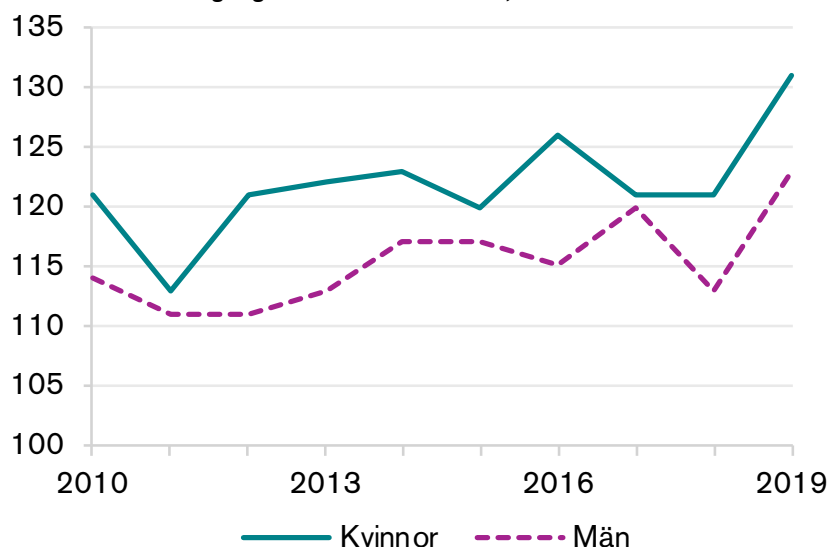
Tid till första återfall

I detta avsnitt mäts mediantiden i dagar från ingångshändelsen 2019 till tidpunkten för det första lagförda återfallsbrottet under uppföljningsperioden. Mediantiden till första återfallshändelse var drygt fyra månader (124 dagar). Mediantiden uppvisar små förändringar över tid. Jämfört med 2010 hade det skett en ökning med 9 dagar.

Tid till första återfall efter kön

Det skiljer en vecka i mediantid till första återfall mellan kvinnor och män. År 2019 var mediantiden till första återfall i brott 131 dagar för kvinnorna och 123 dagar för männen. Jämfört med 2010 hade mediantiden ökat med 10 dagar för kvinnorna och med 9 dagar för männen.

Figur 8. Mediantid i dagar till första återfall inom ett år, för samtliga personer som återfallit efter en ingångshändelse 2010–2019, efter kön.

Tid till första återfall efter ålder

År 2019 var det de yngsta personerna (15–17 år) som hade den längsta mediantiden till första återfall, fyra och en halv månad. Kortast tid till återfall hade de som var 40–59 år, med en mediantid på fyra månader. Den största ökningen i antal dagar återfanns i åldersgruppen 21–39 år. När man tittar på kön hade männen kortare tid till återfall i kategorierna mellan 18 och 59 år. I de yngsta och äldsta åldersgrupperna hade dock kvinnorna kortare tid till återfall.

Tabell 10. Mediantid i dagar till första återfall för alla som återfallit efter en ingångshändelse 2019, efter ålder och kön samt förändring sedan 2010.

Ålder	Samtliga, tid till återfall	Samtliga, förändring i dagar	Kvinnor, tid till återfall	Kvinnor, förändring i dagar	Män, tid till återfall	Män, förändring i dagar
15–17 år	138	0	132	-13	141	+4
18–20 år	122	0	142	+13	119	-2
21–39 år	122	+15	129	+18	121	+14
40–59 år	121	+9	132	+9	120	+10
60–år	137	+6	129	-3	138	+9

Tid till första återfall efter antal tidigare belastningar

Det är tydligt att ett högre antal tidigare belastningar samvarierar med kortare tid till första återfall i brott. Personer utan tidigare belastningar hade

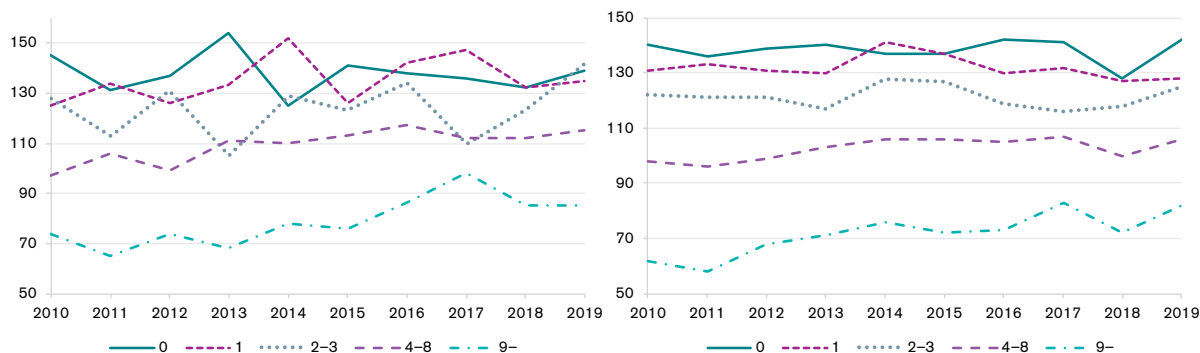
längst tid till första återfall, fyra månader och tre veckor. Kortast tid hade personer med nio eller fler tidigare belastningar, två månader och tre veckor.

Tabell 11. Mediantid i dagar till första återfall för alla som återfallit efter en ingångshändelse 2019, efter antal tidigare belastningar och kön samt förändring sedan 2010.

Antal tidigare belastningar	Samtliga, tid till återfall	Samtliga, förändring i dagar	Kvinnor, tid till återfall	Kvinnor, förändring i dagar	Män, tid till återfall	Män, förändring i dagar
0	142	+1	139	-6	142	+2
1	128	-2	135	+10	128	-3
2-3	127	+3	142	+14	125	+3
4-8	107	+9	115	+18	106	+8
9-	82	+19	85	+11	82	+20

Förändringarna sedan 2010 visar på tydliga ökningarna i tid till återfall för två kategorier, de med 4-8 tidigare belastningar och de med 9 eller fler tidigare belastningar. Detta gäller både för kvinnorna och männen. Mediantiderna skiljde sig inte mycket mellan könen förutom för dem med 2-3 tidigare belastningar där kvinnornas mediantid är 17 dagar längre.

Figur 9. Mediantid i dagar till första återfall för alla som återfallit efter en ingångshändelse 2010-2019, efter antal tidigare belastningar och kön.

Tid till första återfall efter mest ingripande påföljd i ingångshändelsen

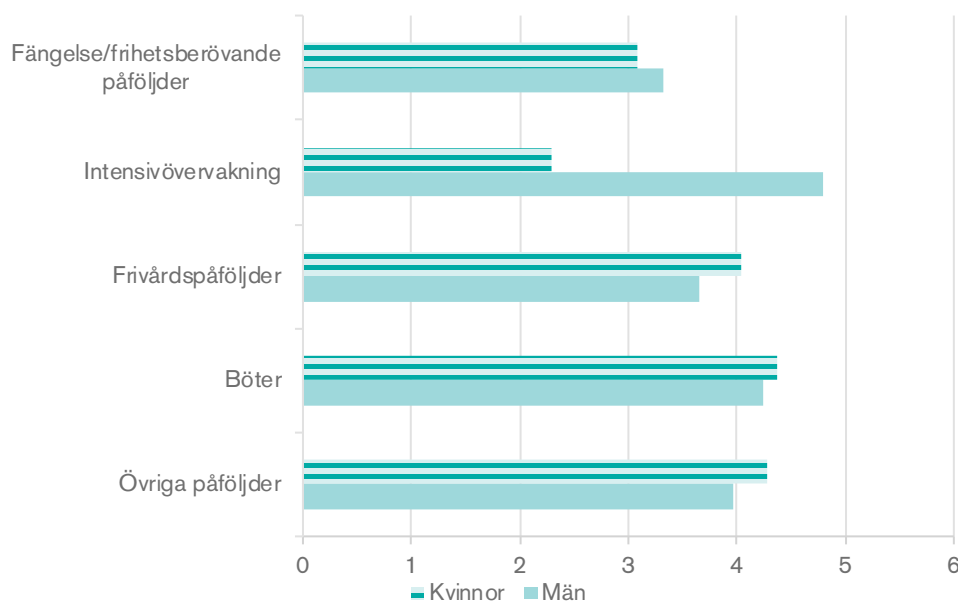
Den kortaste mediantiden till första återfall hade de med fängelse samt de med övriga påföljder som mest ingripande påföljd. De som hade längst mediantid till första återfall var kategorierna med villkorlig dom med samhällstjänst och rättspsykiatrisk vård. Det är även i dessa två kategorier de största ökningarna i antal dagar har skett jämfört med 2010. Den grupp där mediantiden minskat mest var sluten ungdomsvård.

Tabell 12. Mediantid i dagar till första återfall för alla som återfallit efter en ingångshändelse 2019, efter mest ingripande påföljd i ingångshändelsen samt förändring sedan 2010.

Mest ingripande påföljd i ingångshändelsen	Tid till återfall i dagar	Förändring i dagar
Fängelse	100	+17
Sluten ungdomsvård	122	-13
Rättspsykiatrisk vård inklusive rättspsykiatrisk vård med utskrivningsprövning	152	+42
Intensivövervakning	136	+6
Skyddstillsyn med samhällstjänst	141	+41
Skyddstillsyn	114	+3
Villkorlig dom med samhällstjänst	157	+22
Böter	130	+3
Villkorlig dom	139	+9
Ungdomsvård	122	-5
Ungdomstjänst	142	+6
Åtalsunderlåtelse	110	+8
Övriga påföljder	72	+7

För kvinnorna var tiden till första återfall längst när ingångshändelsen var böter och för männen var tiden till första återfall längst när ingångshändelsen var intensivövervakning, 133 respektive 146 dagar.

Figur 10. Mediantid i månader till första återfall inom ett år, för samtliga kvinnor respektive män som återfallit efter en ingångshändelse 2019, efter kön och mest ingripande påföljd i ingångshändelsen.

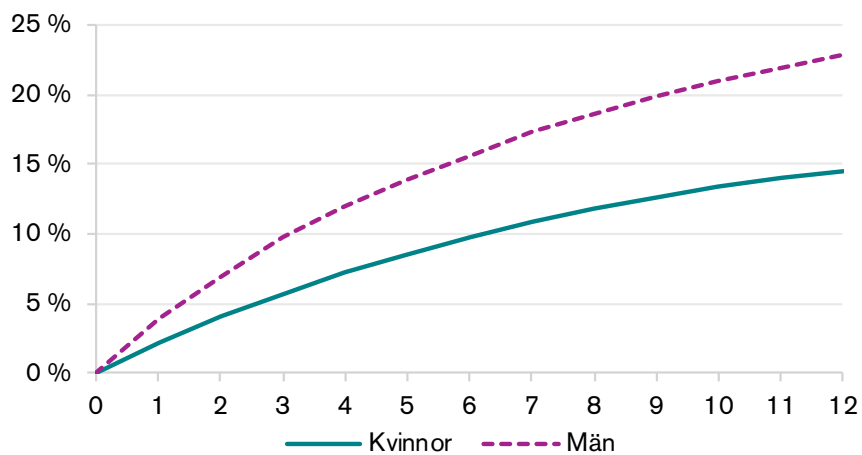

Återfallsrisk över tid

I detta avsnitt används överlevnadsanalys för att mäta återfall för kortare intervaller och för fler tidpunkter samt återfallsintensiteten som mäter antalet återfall per dag.

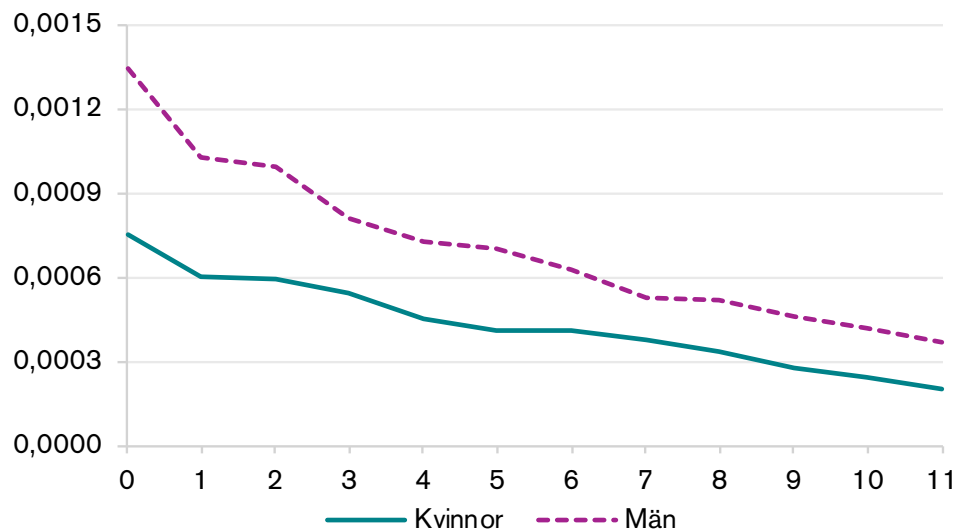
I figur 5 går det att utläsa att andelen som återföll inom en månad är 2 procent för kvinnorna och 4 procent för männen. Efter fyra månader var återfallsandelarna uppe i 7 procent för kvinnorna och 12 procent för männen. Lutningen på kurvorna är brantast i början av uppföljningsperioden, för att sedan plana ut.

Figur 11. Kumulativa återfallsandelar per månad, för samtliga personer med en ingångshändelse 2019, efter kön.

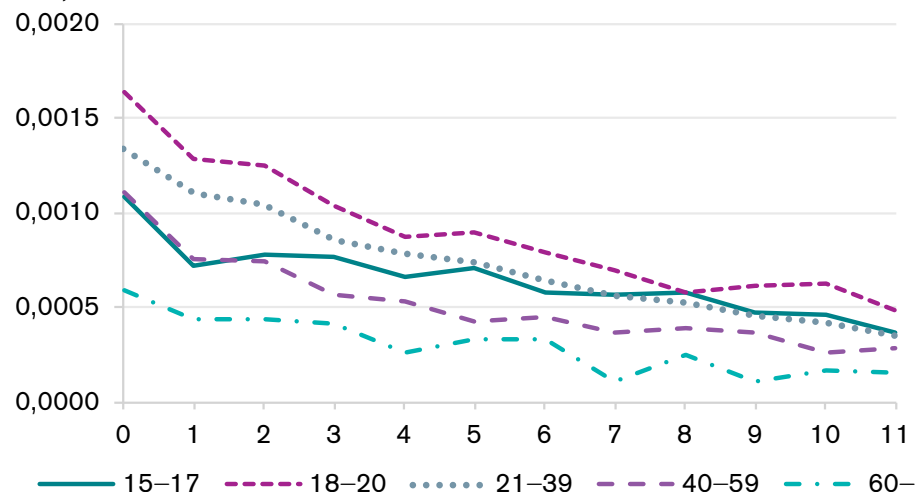
För både kvinnorna och männen var risken att återfalla störst i början av uppföljningsperioden, för att sedan avta. Utvecklingen är väldigt lika över året för båda könen.

Figur 12. Återfallsintensitet per månad, bland samtliga personer med en ingångshändelse 2019, efter kön.

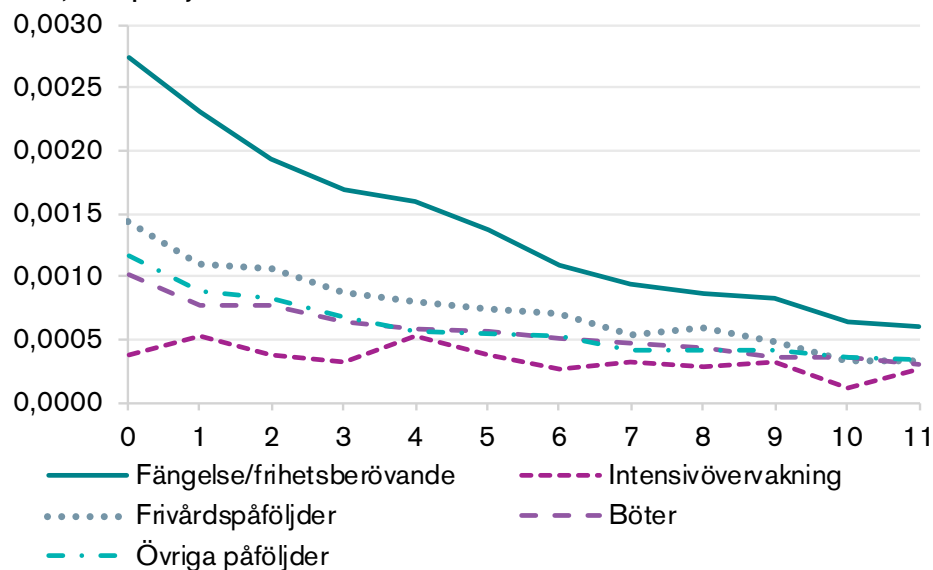
Vid en jämförelse av olika ålderskategorier framgår att efter ungefär åtta månader hade skillnaderna mellan olika åldersgrupper jämnats ut. De äldsta personerna skiljde sig dock från de övriga ålderskategorierna, genom att uppvisa en lägre och mer konstant återfallsintensitet.

Figur 13. Återfallsintensitet per månad, bland samtliga personer med en ingångshändelse 2019, efter ålder.

Personer med frihetsberövande påföljder uppvisade den största återfallsintensiteten under uppföljningsperioden. Skillnaderna mot de andra påföljderna var störst i början men avtog med tiden. Intensivövervakning med elektronisk kontroll var den kategori som uppvisade lägst intensitet i början av uppföljningsperioden.

Figur 14. Återfallsintensitet per månad, bland samtliga personer med en ingångshändelse 2019, efter påföljd.

Återfallshändelsen

Antal återfallsbrott

Av alla personer med en ingångshändelse 2019 återföll 17 193 personer i brott, endast dessa ingår i avsnittet. Sammantaget stod de för 51 268 återfallsbrott under uppföljningsperioden, vilket gav ett genomsnitt på 3 återfallsbrott per person. Antalet kvinnor som återföll i brott var 2 215, och de lagfördes för 5 532 brott begångna under uppföljningsperioden. De begick således 2,5 återfallsbrott per person. Männerna hade ett högre genomsnitt, och begick 3,1 återfallsbrott per person. Förändringarna över tid är små.

Tabell 13. Antal återfallsbrott, antal personer och antal återfallsbrott per person inom ett år, bland samtliga som återfallit efter en ingångshändelse 2019, efter kön samt förändring av antal återfallsbrott per person jämfört med 2010.

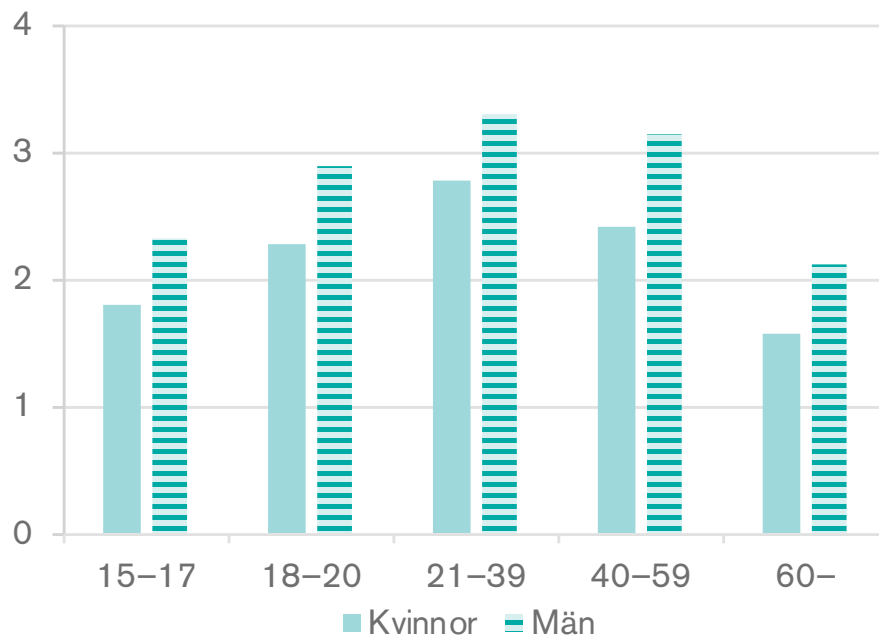
Kön	Antal återfallsbrott	Antal personer	Antal återfallsbrott per person	Förändring i antal brott per person
Totalt	51 268	17 193	3,0	-0,6
Kvinnor	5 532	2 215	2,5	-0,4
Män	45 736	14 978	3,1	-0,7

Antal återfallsbrott efter ålder

Ålderskategorin 21–39 år hade det största genomsnittliga antalet återfallsbrott, medan de som var 60 år eller äldre hade det minsta (3,2

respektive 2,0 återfallsbrott per person). Genomsnittet för kvinnorna i olika ålderskategorier varierade mellan 1,6 och 2,8 återfallsbrott per person. Motsvarande genomsnitt för männen var 2,1 till 3,3.

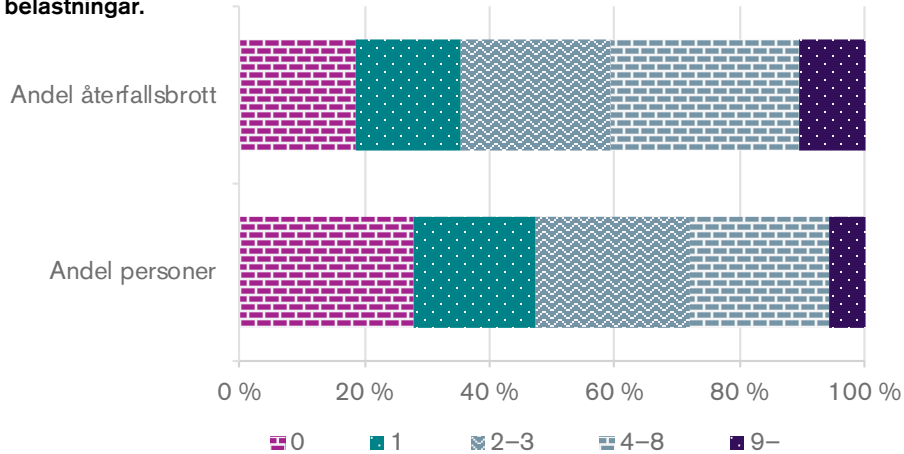
Figur 15. Antal återfallsbrott per person inom ett år, bland samtliga personer som återfallit efter en ingångshändelse 2019, efter kön och ålder.

Antal återfallsbrott efter antal tidigare belastningar

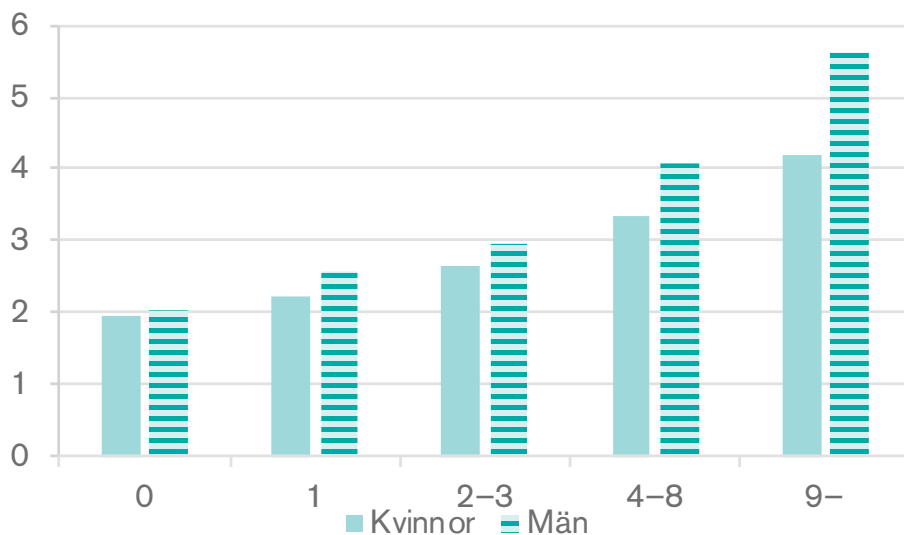
Antalet återfallsbrott är inte jämnt fördelat över de personer som återfaller. Personer med 9 eller fler tidigare belastningar utgjorde den till antalet minsta kategorin (974 personer eller 6 %) av dem som återföll i brott, men stod för 10 procent av återfallsbrotten. Mönstret såg likadant ut för kvinnorna och männen. Skillnaderna över tid var överlag små.

Figur 16. Fördelningen av samtliga personer som återfallit efter en ingångshändelse 2019, respektive fördelningen av antalet återfallsbrott inom ett år, efter antal tidigare belastningar.

Det genomsnittliga antalet återfallsbrott inom ett år ökar successivt med antalet tidigare belastningar hos personerna. Bland dem som återföll i brott och som saknade tidigare belastning uppgick antalet återfallsbrott till i genomsnitt 2,0 brott per person. Motsvarande antal för dem med 9 eller fler tidigare belastningar var i genomsnitt 5,5 återfallsbrott per person. Skillnaden mellan könen var mycket större för de med 9 eller fler tidigare belastningar än för övriga kategorier.

Figur 17. Antal återfallsbrott per person inom ett år, bland samtliga personer som återfallit efter ingångshändelse 2019, efter kön och antal tidigare belastningar.

Beskrivning av statistiken

Nedan följer en beskrivning av statistiken över återfall i brott. För en mer utförlig beskrivning, se statistikens kvalitetsdeklaration på Brås webbplats.

Statistikens ändamål

Statistiken över återfall i brott har till primärt syfte att övergripande redogöra för nivån, fördelningen och utvecklingen av antalet och andelen personer som efter en ingångshändelse återfaller i ett nytt lagfört brott. Statistiken beskriver återfall i brott som kommit till rättsväsendets kännedom och lagförts.

Statistiken redovisar återfallsmönstret mot bakgrund av de lagförda personernas kön, ålder och tidigare belastning. Uppgifterna ger en översiktlig bild av vilka grupper av lagöverträdare som löper högre eller lägre risk för återfall. Statistiken redovisar även hur återfallsmönstret ser ut efter olika typer av påföljder och ger i den meningen en grov skattning av utfallet i Kriminalvårdens och andra verkställande myndigheters verksamhet.

Statistiken syftar även till att ge en bild av återfallshändelserna.

Statistikens innehåll

Population

Den studerade populationen omfattar samtliga personer som under ett kalenderår frigivits från anstalt, skrivits ut från sluten ungdomsvård, avslutat intensivövervakning eller lagförts för andra påföljder genom lagakraftvunnen dom eller beslut av åklagare. Dessa händelser kallas i statistiken för ingångshändelser. Lagföringsbeslut som omfattar lindrigare brott med enbart penningböter i straffskalan exkluderas, liksom ordningsbotsförelägganden.

Dessutom omfattar populationen endast ingångshändelser som rör personer som var folkbokförda i Sverige den 31 december respektive år. Folkbokföringsuppgifterna hämtas från Statistiska centralbyrån. Därifrån hämtas också uppgifter om emigration och dödsfall, för korrigeringar av populationen.

Ingångs- och återfallshändelser

Ingångshändelserna kan beräknas och redovisas på två olika sätt i statistiken.

I det ena fallet redovisas personer, och då ingår en och samma person endast en gång i statistiken, oavsett hur många ingångshändelser personen står för. Definitionen används när syftet är att redovisa återfallsstruktur. När en person har flera ingångshändelser under referensåret väljs en av ingångshändelserna ut och det görs på tre olika sätt. En ingångshändelse med en påföljande återfallshändelse väljs före de händelser som inte följs av ett återfall.

- I redovisningen av personer uppdelat på kön, ålder och tidigare belastning används en slumpmässigt vald ingångshändelse från respektive referensår.
- När uppdelningen görs på brottskategori används ingångshändelsen med det grövsta brottet enligt straffskalan.
- När uppdelningen görs på påföljdskategori används ingångshändelsen med den mest ingripande påföljden.

I det andra fallet redovisas ingångshändelser, och då ingår samtliga ingångshändelser även om det rör en och samma person. Definitionen används när syftet är att redovisa återfallsmönstret mot bakgrund av faktorer kopplade till ingångshändelsen, till exempel huvudbrott och huvudpåföljder.

Ingångshändelserna följs upp för återfall i nya lagförda brott, så kallade återfallshändelser. Med återfallshändelse avses i statistiken ett brott som ingår i en lagakraftvunnen dom, ett godkänt strafföreläggande eller en utfärdad åtalsunderlåtelse. För att ett lagfört brott ska inräknas i statistiken som en återfallshändelse måste brottet ha begåtts under uppföljningsperioden och ingå i en lagföring som vunnit laga kraft.

Uppföljningsperioden för återfall i nya lagförda brott är tre år. Perioden startar vid tidpunkten för ingångshändelsen och är således individuell.

För att så många som möjligt av de brott som begåtts under uppföljningsperioden ska komma med i statistiken tillämpas en buffertperiod, under vilken brotten ska hinna resultera i lagakraftvunna domar. Buffertperioden är tre år.

Insamling och bearbetning

Aktualitet och tillförlitlighet

Återfallsstatistiken bygger på en framåtblickande metod som innebär att man följer upp en grupp lagförda personer för återfall i lagfört brott under en

bestämd uppföljningsperiod. Tiden från det att ett brott begås till dess att en dom för brottet vinner laga kraft varierar, så det krävs en relativt lång produktionstid för att uppnå hög tillförlitlighet i statistiken. För att tillgodose de olika behoven av både aktualitet och tillförlitlighet publicerar Brå såväl en preliminär som en slutlig återfallsstatistik.

Kategorisering och beräkningar

Ingångshändelserna och personerna i återfallsstatistiken delas in efter fem variabler: kön, ålder, tidigare belastning, brott samt påföljd i ingångshändelsen. Utöver antal lagföringar omfattar redovisningen av tidigare belastning även den mest ingripande belastningen sett till påföljd, och utöver huvudbrottet och huvudpåföljden kommer brott och påföljd även att redovisas efter det grövsta brottet och den mest ingripande påföljden i ingångshändelserna. Dessa uppgifter redovisas även för återfallshändelsen.

Brottsredovisningen i återfallsstatistiken omfattar samtliga rikstäckande gällande författningar, såväl brott mot balkar som brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar. Ingen särredovisning görs utifrån brottsform, utan fullbordade brott redovisas tillsammans med försök, förberedelse, anstiftan och stämpling till brott, under respektive brott.

Påföljdsredovisningen utgår från den nomenklatur som åklagarna och domstolen tillämpar vid registrering av lagföringsbeslut och domslut. Brå har utvecklat en rangordning av påföljderna efter ingripandegrad som tillämpas för val av huvudpåföljd. Brå har även utvecklat en klassifikation av påföljderna som används vid framställning av statistiken.

I återfallsstatistiken redovisas endast huvudbrott och huvudpåföljd för ingångshändelserna. Med huvudbrott avses det brott av flera i en ingångshändelse som har den strängaste straffskalan och med huvudpåföljd avses den påföljd som är den mest ingripande enligt en bestämd rangordning.

Redovisningen av tidigare belastning avser lagföringar som vunnit laga kraft under en period om fem år före datumet för ingångshändelselagföringen. För att en lagföring ska räknas som en tidigare belastning måste den ha hunnit vinna laga kraft före datumet för ingångshändelsen.

Jämförbarhet över tid

- SCB började framställa statistik över återfall i brott på 1970-talet.
- När Brå tog över statistikansvaret för kriminalstatistiken 1994 redovisades statistik över återfall i brott för perioden 1973–1989.

- Brå utarbetade ett nytt system för framställning av återfallsstatistik 2003. Statistik från det nya systemet publicerades första gången i publikationen Kriminalstatistik 2003 och avsåg återfallsstatistik för perioden från och med 1991 och framåt.
- År 2009 fick Brå i uppdrag av regeringen att utveckla statistiken över återfall i brott. Utvecklings- och förbättringsarbetet riktade in sig på att förbättra kvalitet avseende såväl relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet som aktualitet och tillgänglighet. Flera förändringar gjordes i den nya statistiken som publicerades för första gången 2012.

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för verksamhetsuppföljning, beslutsfattande, utredningsverksamhet och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser.

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

Box 1386/Tegnérgatan 23, SE-111 93 STOCKHOLM

Tel +46 (0) 8 527 58 400, info@bra.se, www.bra.se

urn:nbn:se:bra-1055